

# LAIKAS

Nr. 284  
XIII M.

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 19 DE SETIEMBRE DE 1961

## "EL TIEMPO"

Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires  
T. E. 208 - 5027  
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual  
Nr. 689.755

Franqueo Pagado  
Concesión N° 4288  
Tarifa Reducida  
Concesión N° 4015

## — MANIFIESTO —

de la Asamblea de las Naciones Cautivas de Europa  
en la Semana de las Naciones Cautivas — en la  
Argentina — 16-23 de setiembre de 1961

### Argentina ir Čilė už laisvą tautų apsisprendimą

Vina del Mar mieste susitikę abiejų valstybių prezidentai — dr. A. Frondizi ir inž. J. Alessandri — pateikė spaudos atstovams bendrą savo nutarimų pareiškimą. Jame liečiamos tarptautinės politikos problemos, siūlomas darnus tarp tautų sugyvenimas ir patariama visur vengti grąsinimų, eiti taikos ir pasitarimų keliu. Kartu pareiškiamas didelis susirūpinimas dėl pradėtų atominių bandymų ir ypač dėl jų pasekų. Manoma, kad taikai užgarantuoti "yra būtina pilnas Jungtinių Tautų Nutarimų vykdymas, jų tikslų ir principų išlaikymas ir ypač tai, kas liečia tautų apsisprendimą". Galop sako, kad "turėdami mintyje ideologines tendencijas, kurios nori jėga išviešpatauti, paneigdamas dvasines vertybes, liečiančias žmogaus asmenybę, dar kartą pareiškia savo prisidėjimą prie vakariečių civilizacijos principų, kurie sudaro tikrai laisvą bendruomenę ir kurių idėjos pasireiškia per reprezentatyvę demokratiją pastoriais, laisvais ir perijodiškais rinkimais. Iš Pietų Amerikos perspektyvos pareiškia, kad vien tik per reprezentatyvę demokratiją gali turėti teisingą išrišimą politinės, socialinės ir kultūrinės kontinento problemos. To pasėkoje, reprezentatyvė demokratija turi pasižymėti jos valdžių nutarimu išrišti skubiai ir su giliu teisingumo jausmu savo tautų pažangos troškimus".

Kitoje vietoje pasisako prieš kišimasi į valstybių vidaus reikalus ir jų apsisprendimą. Galop, patvirtindami savo pasitikėjimą Progreso Sąjungai ir Punta del Este nutarimams, abu prezidentai tikisi, kad bus išpildyta tai, ką prez. Kennedy buvo pasakęs ir pakartojęs Punta del Este suvažiavime.

### NAUJAS ARGENTINOS KANCLERIS

Juo paskirtas dr. Miguel A. Cárcano ir nuo rugsėjo 13 d. jau užėmė savo pareigas. Paskyrimo žinia jį sutiko kelionėje po Europą. Savo įžanginėje kalboje žurnalistams pabrėžė, kad užsienio politikoje bus sekama prezidento A. Frondizi užbrėžta linija, kuri remiasi Argentinos istorija, jos žmonių gyvenimo forma, jų religija ir jų ekonomine ir socialine sudėtimi. Toli linija derinasi su geriausia visų amerikiečių kraštų žmonių idealais. Kartu priminė, kad valdžia yra rimtai nutarusi kovoti prieš tarptautinį komunizmą, kuris apgaulingais pažadais nori sugriauti kontinento individualinę laisvę ir sustabdyti ekonominę ir kultūrinę pažangą.

### NAUJA RAKETA MERCURY

Rugsėjo 13 d. JAV valstybės laimingai paleido aplink žemę raketą su jos vidury esančiu robotdirbtiniu žmogumi, kuris vėliau laimingai buvo nuleistas į jūrą. Mokslo žmonių nuomone, šioje kelionėje žmogus būtų galėjęs išgyventi ir sveikas atgal sugrįžti. Tikimasi, kad už kokio šimto dienų bus galima daryti mėginimą su žmogumi.

Galinga Atlas vardo raketa įėjo į orbitą už dešimties minučių nuo paleidimo. Lėkimo greitis 28.200 kilometrų per valandą. Didžiausias nutolimas nuo žemės buvo 255 km. Ore išbuvo vieną valandą ir 49 minutes, atseit, vos 21 sekundę daugiau, negu buvo iš anksto apskaičiuota. Šis bandymas yra tiesioginiai surištas su amerikonių pastangomis kaip nors dar prieš šių metų galą paleisti į orbitą raketą su žmogumi. Kadangi šis mėginimas visiškai gerai pasisekė, tai jau kalbama, kad gal nereikės daryti antro bandymo su šimpanze ir tiesiai leisti žmogų.

Svorio atžvilgiu, tai pati didžiausia amerikiečių leista raketa, nes sverė 5,5 tona.

### Tragiškai mirė Dag Hammerskjöld

Skrisdamas su taikos misija virš Afrikos neramaus kontinento, nukrito su lėktuvu ir užsmuše J. T. sekretorius Dag Hammerskjöld. Tik vienas asmuo išliko gyvas iš visų lėkusiųjų tame lėktuve. Tiriama šios katastrofos priežastys. Sužinojė apie jo mirtį, A. Stevenson pareiškė: Jis mirė kaip tikras taikos karys".

### LAIMEJO K. DEMOKRATAI RINKIMUS VOKIETIJOJE

Konradas Adenaueris gavo 45 nuošimūčius visų balsų. Krikščionių demokratų partija vėl užsigarantavo pergalę. Viso balsavo 31.416.058 asmens, iš kurių 14.227.675 pasisakė už Adenauerį. Antrą vietą užėmė Social Demokratai su 11.415.311 balsais.

### PRIEŠ DE GAULLE

Rugsėjo 8 dienos vakare gen. De Gaulle vyko savaitgaliui į savo namus Luvene. Pakely buvo padėta bomba 10 kilogramų svorio, kuri tačiau laimei nesprogo. Šamokslininkai tikėjosi, kad jeigu ir bomba nebūtų užmušusi De Gaulle, tai vistiek degamoji, panaši į napalm, cheminė medžiaga būtų sukliudžiusi jo betkokį gelbėjimą. Policija sulaukė keletą įtartinų asmenų, tarp jų randasi kariškis, vardu Blignieres.

### MOKSLO ŽMOGUS

Argentinoje šiomis dienomis lankosi dr. Robertas Oppenheimer. Jis skaitomas vienu didžiausių mokslo žmonių, ypač atominės fizikos specialybeje. Jis vadinamas taip pat atominių bombos tėvu, nes jam vadovaujant buvo paruošta pirmoji atominė bomba. Šį darbą jis apsiėmė, kai Albertas Einstein pranešė Roosveltui, kiek šioje srityje jau buvo pažengę Ašies (Vokietijos ir Italijos) mokslo vyrai.

Rugpjūčio 21 dienos pareiškimu dr. A. Frondizi išdėstydamas Argentinos užsienio politiką, pareiškė, kad ateityje bus laikomasi vakariečių krikščioniškosios ir demokratiškos linijos.

Paskutinių cenų žiniomis, maždaug 20 milijonų Pietų Amerikos valstybių nėra lankę mokyklos. JAV valstybės yra pasirūšusios paremti ekonominiams ir duoti techninę pagalbą sulg numatytu Sąjungos Pažangai planu. Vienas jo programos taškų sako, kad reikia suteikti pradinį privalomą ir nemokamą šešių metų klrasą visiems mokyklinio amžiaus vaikams.

Sarmiento, didžiojo Argentinos mokytojo ir auklėtojo gimimo sukakčiai pagerbti, visoje valstybėje paskelbta "Kultūros Savaitė". Jo asmeniui pagerbti suvažiavimas vyko Museo Social Argentino patalpose.

Rugsėjo trečią dieną Mar del Platos ligoninėje buvo operuojamas vienas žmogus, kuris buvo mėginęs nusišauti. Operacijai tebevykstant, nutrūko viena aukštesni linija ir ligoninė liko be šviesos. Operacijos salėje teko imtis senų apšvietimo priemonių ir prie labai kuklios žvakių šviesos buvo pabaigta operacija, vadovaujant dr. L. A. Valente, nes pasisekė išimti svetimkūnį iš sužeis-tojo širdies. Paskutinėmis žiniomis ligonis gerėja, nežūrint visų susidėjusių aplinkybių, kurios jį vedė į karstą.

### TRUMPOS ŽINIOS

Rugsėjo 5 apie 19 val. Buenos Aires mieste buvo manifestacijos prieš rėmų ambasados rūmus. Daugumoje jaunuoiai šaukė: "Rusikai grąškūt Maskvą", "Šalin komunistai" ir kt. Tarp išmėtytų lapelių viename parašyta "Pabuskūt, megaliniai", aiškinama Berlyno padėtis ir kviečiami argentiniečiai remti Berlyniečių laisvę reikala.

Raymond Cartier rugsėjo 6 atvyko į Buenos Aires. Tai "Paris Match" žurnalo redaktorius. Jis šioje kelionėje mano aplankyti visą eilę Pietų Amerikos kraštų. Argentinos publika jį pažįsta iš nemaža jo straipsnių pasirodžiusių vietos spaudos puslapiuose apie Rusiją.

Netoli nuo Buenos Aires, Lobos miestely, buvo rasti kaulai kokio tai žolėdžio gliptodonte edentado (Peanothus) vardu, kuris turėjęs keturis su puse metro ilgio ir apie porą metrų aukščio. Jo paskutiniai ainiai, atrodo, gyvenę kartu su žmogumi ir jau išnykę prieš maždaug 10.000 m. Rastojio žolėdžio kaulai, atrodo, vistiek iš ankstyvesnio laikotarpio. Šį rėtą pavyzdį stebi specialai iš La Platos Universiteto ir Gamtos Mokslių Muzėjų komisija, kuriai vadovauja dr. Rosendo Pascual.

Gas del Estado generalinis administratorius pranešė, kad jau pasirašytas kontraktas praveisti "gasoducto" tarp Llavallol ir Berazategui. Jo ilgis bus 26 kilometrų ir kaštuos 100 milijonų pezu.

Belgrade 25 neutralios valstybės baigė savo penkių dienų konferenciją. Nutarta kreiptis į JAV valstybes ir Sovietų Sąjungą ir kviešti panaikinti kolonializmą.

### PIRMIEJI ŽODŽIAI

Joao Goulart savo pagrindinėje kalboje perimdamas Brazilijos prezidentūrą, tarp kitų minėjęs pareiškė: "Po mano valdžia bus garantuotos visos viešosios laisvės, šalia tų, kurias užtvirtina konstitucija. Likimas, kuris mane atvedė į prezidentūros vietą, tai padarė braziliečių nepriklausomybės dienoje. Savo sąžinėje jaučiu patriotišką simboliškumą, kuris man vadovaus. Prašau Dievo, kad mane vestų Brazilijos garbei ir jos laudies gerbuvimui".

Vakariečiai pareiškė "labai formaliais žodžiais", kad bet koks kludymas oro koridoriais su Berlynu bus skaitomas "aktyviu užpuolimu prieš teises, nustatytas tarp sovietų ir Vak. Vokietijos". Šį pareiškimą įteikė Š. Amerika, Didž. Britanija ir Prancūzija pridurdami, kad Rusija liautųsi su vienpusiškais pasiūlymais ir nekaitalotų nutarimų ir sutarčių, nes tai tik didina įtampą.

Radljo Pekin praneša, kad "neturtingoji" Argentinos komunistų komunistų partija savo liepos mėnesį pradėtame vajuje jau surinkusi 900.000 dolerių. Minėta radljo stotis pabrėžia, kad šiemet buvo surinkta 360.000 dolerių daugiau, negu panašioje rinkliavoje 1960 m.

Todos los pueblos cautivos detrás de la Cortina de Hierro, incluso los propios pueblos ruso y chino, han sido esclavizados hace largos años por la tiranía comunista. Las Naciones cautivas de Europa Central y Oriental han sido privadas de su independencia nacional, a despecho de los solemnes tratados y acuerdos soviéticos, mientras que a los pueblos dentro de la Unión Soviética les ha sido negado el prometido derecho de la autodeterminación nacional. Todos han perdido sus libertades humanas básicas: libertad de palabra, libertad de religión, libertad de reunión, y lo que tal vez es lo más importante de todo, la libertad del miedo.

Los pueblos cautivos de Europa Central y Oriental, nunca han cesado de luchar por su libertad — activamente cuando se les presentó la oportunidad y pasivamente cuando lo dicta la necesidad. Hasta su desagrado por las Naciones Unidas, por la falta de no ir en ayuda de la Revolución Húngara, no les produjo el abandono de su esperanza. Mas la conservación de esa esperanza y de la resistencia que la nutre, dependen de la firme resolución con que el mundo libre responda a las amenazas soviéticas, ya sea militares o políticas.

La Carta del Atlántico, los tratados de paz y otros acuerdos firmados por ambos — la Unión Soviética y los Estados Unidos — prometieron la libertad para las naciones cautivas de Europa Oriental y Central. Esto es no solamente el deber moral de los países libres, de trabajar por su libertad con todos los medios, sino asimismo también su obligación legal. Está también, en el más alto interés político y militar de los países libres, el de promover la causa de los pueblos oprimidos, por cuanto su resistencia pasiva es uno de los más fuertes impedimentos para la agresión soviética y, en caso de guerra, podría ser una directa amenaza para las líneas soviéticas de las comunicaciones militares. No puede haber ninguna esperanza de paz justa y duradera, hasta que la causa básica de las tensiones internacionales — la división de Europa en dos partes: una esclava y otra libre — haya sido eliminada.

Por otra parte, al tiempo que los soviets pretenden explotar las legítimas aspiraciones de los que fueron pueblos coloniales de Asia y Africa de volverlos en contra de Occidente, el mundo debiera ser recordado que el colonialismo soviético es más cruel y más integral de los que se recuerdan en la historia. Los Soviets han transformado las cierta vez libres naciones de Europa Central y Oriental en un sistema imperialista cuya única función es alimentar la hambrienta maquinaria del militarismo comunista. Unicamente dirigiendo en

todos los sentidos la lucha por la libertad de los pueblos oprimidos, puede el Occidente asumir la ofensiva diplomática y espiritual. Solamente haciendo así podrá el Occidente contrariar efectivamente, tanto la estrategia soviética de expansión mediante las amenazas político-militares contra el chantaje soviético atómico.

Por esta razón, nosotros sentimos la incumbencia de expresar la voz de las silenciosas aspiraciones de los pueblos cautivos:

ACUSAMOS a la Unión Soviética de violar sus solemnes promesas de libertad e independencia a las nueve naciones cautivas — Albania, Bulgaria, Checoslovaquia, Estonia, Letonia, Hungría, Lituania, Polonia y Rumania;

ADEMÁS ACUSAMOS a la Unión Soviética de violación de su propia Constitución, al privar a las naciones cautivas, antes independientes, que se encuentran dentro de sus límites, del prometido derecho de autodeterminación;

RECLAMAMOS que la Unión Soviética retire su personal militar y administrativo de las naciones cautivas de Europa Central y Oriental, comenzando por Hungría, de acuerdo a las doce resoluciones a tal efecto de las Naciones Unidas;

INCITAMOS a los gobiernos de las naciones libres a realizar la liquidación de todas las consecuencias sin resolver en Europa de la Segunda Guerra Mundial, sobre la base del derecho de autodeterminación, una precondición de acuerdo de desarme y seguridad, y de insistir que este derecho sea ejercitado mediante elecciones libres bajo una efectiva salvaguardia internacional; y para este fin:

PEDIMOS a los gobiernos del mundo libre que se coloque el problema de las naciones cautivas encabezando la agenda de las futuras negociaciones con la Unión Soviética, y sea llevado también ante las Naciones Unidas,

ADEMÁS SOLICITAMOS de los gobiernos del mundo libre que declaren su apoyo al derecho de autodeterminación de todos los pueblos mantenidos en el cautiverio por la Unión Soviética, de acuerdo con los principios de la Carta del Atlántico y la Declaración de los Derechos Humanos, y

APELAMOS a los pueblos libres de toda América, durante esta semana de las Naciones Cautivas, para que manifiesten su compromiso de la vital importancia de sus silenciosos aliados dentro de los territorios subyugados por los soviéticos, en el conflicto de amplitud mundial entre las fuerzas de la libertad y la tiranía comunista, y de unirse en ayuda de ellos en su lucha por la libertad.

Septiembre de 1961.

### IR Š. AMERIKA

Nuo rugsėjo 5 d. Kennedy duotu įsakymu pradėjami iš naujo atominiai bandymai po žemę ir laboratorijose. Ta proga JAV valstybių prezidentas pareiškė: "Neturime kitos išeities". Buvo daryta visa eilė pasitarimų su aukštaisiais valdžios vyrais ir parlamentarais. Staigus rusų nutarimas daryti atominius bandymus viską nulėmė ir nuo 1958 metų spalio mėnesio su stabdyti bandymai ateityje vėl bus daromi. Šis nutarimas pranešta Didž. Britanijos, Prancūzijos ir Vak. Vokietijos valdžioms. Bet kuriuo atveju, daromi bandymai bus be radioaktyvių kritulių.

### BERLYNE

Rytų Zonos gyventojams Berlyne atėjo įsakymas pakeisti net televizijos antenų krypties kampe, kad daugiau nebematytų vakariečių televizijos programų.

Manoma, kad apie 60 nuošimčių visų rytų Vokietijos televizijos aparatų anksčiau žiūrėdavo vakariečių programų. Liekusieji 40 nuošimčių yra prisijungę prie "bendrosios antenos", kurią tikrina komunistinės valdžios igaliotinis.

### TURISTAMS

Amerikietis studentas Marvin Makinen praeitais metais gavęs Fulbright vardo mokslo stipendiją išvyko į Berlyną mokytis. Vėliau panorė, kaip turistas aplankyti Ukrainą. Suprantama, kad kaip turistas vežėsi foto aparatą ir darė nuotraukas. Pasėkos-areštuotas, apkaltintas šnipinėjimu ir, rusų žiniomis einant, jau net spėjęs prisipažinti ir didžiai apgailėstaujamas. Į amerikiečių ambasados prašymą leisti su juo pasimatyti nebuvo visiškai net atsakyta. Verta apsigalvoti, ypač tiems, kurie ruošiasi ekskursijoms į rytus...



## PARODOS SU BOLŠEVIKINIŲ ATSPALVIU

(E) Klaipėdoje rugpjūčio mėnesio vidury atidaryta Žemaičių krašto liaudies meno paroda, kurioje dalyvauja per 70 liaudies meistrų. Parodoje eksponuota apie 1,200 kūrinių: medžio drožybos, skulptūros, keramikos, audinių, siuvinėjimų, gintaro, tapybos, grafikos ir kt. "Tiesa" (195 nr.) pasidžiaugė, kad visi liaudies meistrai kūrybinį kelią pradėję daugumoje, bolševikinio režimo metais, stengiasi atspindėti "tarybinį gyvenimą". Tai paliudyja tokie darbai, kaip J. Mockaus medžio skulptūra "J. Gagarinas", V. Vilko "Mokslas ir religija", P. Jankaus grafika "Komunistinio darbo brigada" ar A. Bogdano skulptūra "Interventų liekanos, iš Kubos". Vis tai, anot "Tiesos", tarybinio liaudies meno pavyzdžiai.

Rugpj. 21 d. Vilniuje atidaryta vad. respublikinė dailės darbų paroda. Joje dalyvauja per 160 skulptorių, tapytojų ir grafikų ir jų atrinkti darbai numatomi pasiūsti į Maskvą, partijos suvažiavimo proga numatytoje surengti parodoje. Pagal partijos pageidavimą (suprask reikalavimą — E.) kūrinių, aišku, "alsuoja nūdienu", pavaizduoja... "dingimus mūsų gyvenimo puslapius".

Pavyzdžiai: A. Savicko "Žemė teka" (kosmonautinė tema), A. Glinskio "Dujotiekiniai", A. Stasiulevičiaus "VRES statyba Vievėje", J. Kuzminskio lino raizinių ciklas "Šalin kolonializmas". Dailė, kaip ir kitos meno šakos, siekiama kuo daugiau pajungti komunistinei propagandai.

Vilniuje surengta literatūrinė paroda, kurioje... eksponuoti laikraščiai, brošiūros, kuriuose rusų, lietuvių ir lenkų kalbomis išspausdinta naujosios kom. partijos programos projektas, medžiaga apie to "dokumento" nagrinėjimą. Aišku, parodyti ir užsienių laikraščiai, kuriuose "plačiai" buvęs aptartas tas "epochinis dokumentas" — utopinių sovietinių pranašysčių rinkinys.

### "DĖMESIO, RAKETOS TIES REINŲ"

Tokio pavadinimo pusės val. ilgio propagandinę filmą pradė-

jo rodyti Maskvos kinuose. Čia vėl ryškiausiu būdu iškeltas tarriamas Fed. Vokietijos ginklavimas, agresyvumas, išaiškinta... kad spygliuotos užtvartos esąs tik Vakarų išradimas. Maskviečių publika pirmą kartą filme pamatė kalbantį kanclerį Adenauerį, tačiau vietoje jo kalbos... stebi ties juo atsirandantį A. Hitlerio šmėklą. Priešvokiškos, nukreiptos prieš Bonos vyriausybę, priešamerikietiškos ir iš viso prieš Vakarus nukreiptos nuotaikos pradėtos plačiu mastu skiepyti per spaudą, radiją ir visais kitais galimais būdais. (E)

### ORNAMENTIKOS ATVIRUKAI

Lietuvoje pasirodė M. Kairiukštytės Jacinienės perdirbtos liaudies ornamentikos atvirukų rinkinys — "Vingrieji raštai". Jau 1959 metais ji su šiuo savo rinkiniu buvo laimėjusi pirmą vietą viename konkurse.

### AKLŲJŲ SPAUSTUVĖ

Rugs. 6 d. Buenos Aires mieste buvo atidaryta viena salė su linotipais, kurie paruoš klišes Braille sistema aklųjų knygoms. Ta proga Valstybinės Loterijos direktorius įteikė savo mėnesinę 113.000 pezų paramą Braille organizacijai. Šiuo metu minėta leidykla turi 49 asmenis, kurių 39 yra akli ir kasdien atspausdina po 5500 raidžių, atseit, lygiai kaip eiliniai linotipistai. Šalia spaustuvės veikia biblioteka su 12.000 tomų. Knygos skiriamos viso krašto akliems be jokio atlyginimo. Leidžiami taip pat du mėnesiniai žurnalai: "Luis Braille" ir "Correo del Sur". Tarp naujų draugijos projektų numatyta leisti "kalbančią knygą", panašiu būdu, kaip tai su nemažu pasisekimu jau daroma Jung. Amerikos Valstybėse. Jos pagalba aklieji galės girdėti literatūros ir kitų mokslo ir meno šakų tekstus įgrotus į magnetinę juostelę. Šios naujos rūšies knygos taip pat bus skolinamos akliems.

### Grožio salionas TAMARA

Ilgalaikis plaukų sušukavimas  
Priimamos mokinės

Tamara Klimaitė-Routaboul

Güemes 2437, Rosario, Sta Fe

## COCHERIA

## LOS CONSTITUYENTES

NUOLATINIS PATARNAVIMAS AUTAIS

Lietuviams specialiai 20 % nuolaidos

Avenida de los Constituyentes 5927

Telefono: 52-9511 arba 53-4924

## ALBERTO E. TIMINSKAS

## "COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070

T. E. 243 - 5654

Sucursal

Temperley

BALCARCE 510

F.C.N.G.R.

Lomas de Zamora

## Lietuvis - švietimo vedėjas

Šiais metais kun. N. Saldukui sueina 50 metų amžiaus ir 25 m. jo veiklos Kolumbijoje. Šis, kiūnu žemaitis, lietuvis dvasiškis savo pirmuosius mokslus pradėjo Tauragėje, o vėliau kun. Ant. Skelčio globoje tęsė Italijoje. 1936 metais atvykęs Kolumbijon tuoj atkreipė savo vėrininkų ir net valdžios žemės ūkio pareigūnų dėmesį savo gabumais žemės ūkio srityje. Jam buvo suteiktas gimnazijos pirmos kategorijos mokytojo cenzas. Vėliau 1943 metais išventintas kunigu ir paskirtas Ibaque žemės ūkio mokyklos vicedirektorium.

Sužinojęs apie lietuvių tremtinių vargus, kreipiasi į vietas valdžius atsakingus pareigūnus ir jo rūpesčiu atidaromos durys lietuviui emigrantui. To negana, kun. N. Saldukas išrūpina lietuviams profesionalams teisę dirbti savo specialybėse laisvai, be jokių kliūčių bei egzaminų. Nuo 1953 metų kun. N. Saldukas jau užima virš minėtoje žemės ūkio mokykloje direktoriaus pareigas. Jo pastangomis mokykla sparčiai didėja, plečiami pastatai, įrengiamos naujos patalpos. Vietos departamento gubernatoriui, tėvui Nikodemui talkininkaujant, steigia Ibaque mieste universitetą, o šv. Jurgio Žemės ūkio mokykla paverčiama Agromijos fakultetu. Pirmuoju to fakulteto dekanu paskiriamas kun. N. Saldukas. Vėliau jis siunčiamas į JAV valstybes gauti papildomų informacijų. Lankosi įvairiuose universitetuose.

Tai tik jo darbo viena dalis, nes jo veikla neįsivaizduojama be jo veikla naktininkų, jo vargo, trūko ir rūpesčių dėka Bogotoje įsteigiamas lietuvių reikalams ginti, Kolumbijos vyriausybės pripažintas, Lietuvos konsulas. Konsulo pareigoms

paskirtas dr. Stasys Sirutis. Be to, jis visuomet dalyvauja visoje lietuviškoje ir patrijotiškoje šventėse ir minėjimuose. Jis nuolat rūpinasi lietuvių spaudos reikalais, lietuvių dainomis ir liaudies menu. Jis turi gal net patį didžiausią lietuviškų plokštelių rinkinį. Visoje Kolumbijoje suorganizuojamos pamaldos už "tylinčiąją Bažnyčią": kitų tautų tarpe visur prisimenama ir Lietuvą ir jos padėtį.

Kun. N. Salduko, saleziečio, 25 metai Kolumbijoje prabėgo tikrai Dievo ir savo tolimos tėvynės labui. Šiame darbe jam tenka iki širdies palinkėti ir toliau tokios pat žemaitiškos ištvėrmės, kaip iki šiol, ir dar daug metų keliauti užsibrėžtu keliu.

### IR LIETUVA

Cikagoje tarp kitų 26 valstybių skyrių, Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos dėka, suorganizuotas ir Lietuvos paviljonas. Jame matosi audinių, gintaro išdirbinių, nuotraukų. Daugiausia dėmesio publika kreipia į rankines stakles, prie kurių audėja rodo audimo meną. Atskirame skyriuje dail. A. Valeška išstatė lietuvių dailininkų darbus.

### VASARIO 16 GIMNAZIJA

PLB Vokietijos Valdybos pastangomis Vasario 16 gimnazijai pastaraisiais mėnesiais parūpinta arti 100.000 DM. Tie pinigai buvo gauti iš Baden-Wuertembergo ir Bonnos vyriausybių. Turima vilčių, kad ateityje parama galės padidėti. Ta suma sudaro tik trečdalį Rėmėjų Burelių ir Balfo dovanotų lėšų. Krašto valdyba deda visas pastangas, kad įvairūs sunkumai ateityje nepriverstų gimnazijos sulikviduoti.

## LIETUVIAI SVETUR

### GEGUŽINĖ

"Drago" pranešimu liepos 9 d. Marian Hills seminarijos sode iš Argentinos ir kitų Pietų Amerikos kraštų atvykę lietuviai turėjo šeimynišką gegužinę, kurioj pietiečių būdu buvo keptas jautis, oziukai ir kt. Skambėjo iš plokštelių pietiečių muzika. Tiek neseniai atvykę, tiek jau nuo seno čia gyvenantieji vaišinosi kepsniais, vynu ir... "mate". Šeimininkavo M. Balukienė, M. Varškienė, O. Bironaitė, o kepsnius tvarkė ir kepė V. Adomaitis, O. Bražiūnas, K. Dedela, K. Nacius, Z. Nacius, A. Šantaras ir A. Varškys. Programą pravedė V. Šimoliūnas ir J. Vedegys. Tos dienos karalienė išrinkta Olga Bironaitė.

### Rengiamas "Lietuvių Literatūros Istorijos" III t.

(E) Lietuvoje jau spausdinamas "Liet. literatūros istorijos" trečiasis tomas, pirmoji dalis. Šiame veikle, pagal Vilniaus Eltos pranešimą, "marksistinės ideologijos pagrindais išaiškinti" 1917-1940 m. laikotarpio lietuvių literatūros istorijos reiškiniai, nagrinėjama J. Vaižganto, V. Krėvės, A. Vienuolio, L. Giros, B. Sruogos, K. Binkio, V. Mykoliaičio, P. Vaičiūno, A. Lasto, S. Čiurlionienės ir kt. rašytojų kūryba. Šio tomo I dalį paruošė akademikas K. Korsakas, fil. mokslų kandidatai V. Galinis, K. Doveika, J. Lankutis, L. Gineitis ir J. Zekaitė. Šiais metais numatoma išleisti ir antrąją tomo dalį, kur taip pat nagrinėjama "kapitalizmo laikotarpio" rašytojų kūryba (P. Cvirkos, S. Nėris, A. Venclova, V. Montvila, J. Baltušis, T. Tilvytis ir kt.). Baigiamas ruošti ir paskutinis, ketvirtasis tomas, skirtas tik "taryb. literatūrai".

## IR ORO BANGOMIS

Visomis išgalėmis siekiama slopinti laisvės balsą iš Vakarų

(E) Įsitempus Rytų-Vakarų santykiams be matant reaguoja sovietų ir jų satelitinių kraštų vedamos stotys, trukdančios klausyti vakarų pasaulio radijo transliacijas. Dar ne taip seniai, Londone vykus sovietų pramonės parodai ir atsilankius kosmonautui Gagarinui svetimomis kalbomis programos iš BBC Londono siūstovo buvo silpnai trukdomos. Tačiau po Vienos pasitarimų š. m. birželio mėn. sovietų trukdomos stotys ėmė dirbti visu spartumu, siekdamas nuslopinti vakarų radijo stočių transliacijas, skirtas Rytų bloko gyventojams. Tas trukdymų paaštrėjimas buvo aiškus įrodymas, kad iš Vakarų kraštų sklindąs laisvės balsas Rytų ir Centralinėje pavergtoje ir satelitinėje Europoje vis dėlto girdimas.

Pastarųjų kelių savaitėjų bėgyje vis aštrėjant nervų karui tarp Rytų ir Vakarų, sovietai įjungė ir trukdymo darbą ir pačias didžiausias stotis, pradėjo slopinti ir paskirtų satelitų kalbomis siunčiamas transliacijas, nors pagal susitarimą, tai ligšiol buvo pavesta tų satelitų trukdytams. Maža to. Sovietai trukdymų "muziką" paleido ir visose trumpųjų bangų frekvencijose ir... tuo būdu nukentėjo ir jų pačių, svetimomis kalbomis, siunčiami pranešimai ir Vakarais. Dabar jau visu pajėgumu trukdomos "Amerikos Balso", "Laisvosios Europos" siūstovo ir visos eilės Vak. Europos radiofonų transliacijos, įskaitant ir lietuvių kalba programas iš Madrido, Romos ir Vatikano siūstuvų.

Šiuo metu Rytų bloko siūstuvai dar ir kitu požiūriu pakeitė taktiką — jie dažniau, kaip ligšiol, radijo bangomis skelbia žinias ir politinius komentarus. Platesniu mastu, kaip pvz. prieš Chruščiovo-Kennedy pasitarimą Vienoje, tie siūstuvai pradėjo transliuoti savo gyventojų žinias tiek prieštaringus ir tikrovei priešingus pranešimus, kad kiekvienas vakaruose gyvenęs juos lengvai gali pavadinti melagingais ir netikrais. Vakarai, JAV-bės ir Fed. Vokietija ir gyvenimas ten, tose sovietinėse ir satelitų kra-

tų programose šiomis savaitėmis tiek juodai atpasakojami, kad klausytojui lengvai įtaigojamos ir neapykantos nuotaikos.

Dėl puolimų eterio bangomis pasisakė ir Fed. Vokietijos leidžiamas biuletėnis "Bulletin" savo 158 numery. Anot biuletėnio, Rytų bloko stotys, kasdien kaldamos gyventojų galvon apie "militaristus" ir "revansistus", siaučiančius Fed. Vokietijoje, jau privedė prie to, kad žmonės, turį pažįstamų ar draugų Vokietijoje, jau prisibijo jiems rašyti laiškus. Jei pažvelgti į pastarųjų savaitėjų Vilniaus "Tiesos" skiltis, tai ir jose Adenauerio valdoma Vokietija laikoma kažin kokių šmėklų kraštu, kur ne tik siaučia militaristai, bet ir atgyja Hitlerio dvasia. Įspūdziai sustiprinti pajungiami ir dailininkai ir toks J. Buivydas su savo šaržais visomis išgalėmis įtaigoja tą grėšiantį siaubą iš Bonos.

Nesitenkindami programomis, siunčiamomis į Vakarus įvairiomis Europos kalbomis, sovietiniai ir jų satelitų siūstuvai pastaruoju metu ypatingai sustiprino propagandą, skleidžiamą ir arabų kraštus ir vad. neišsivysčiusius kraštus. Ir šiose programose tie patys tikrovės iškraipimai, melas, kaip ir savo gyventojams siunčiamuose pranešimuose. Sovietai dar griebiasi ir kitokių priemonių — jie klausytojų prašo pranešti apie programų girdimumą ir gavę klausytojo adresą, jam netrukus pasiūnia propagandinę medžiagą. Toks skaitytas savo kalba gauna įvairius sporto, jaunimo, iliustruotus žurnalus (moterys — madų leidinius) ir juose visuomet rasi klaidinančių, specialiai sufabrikuotų žinių apie kurią nors valstybę ir jos politiką.

Visi tie radijo trukdymai, sufabrikuoti informacijų sklėdimas ir leidinių su paslėpta propagandine medžiaga siuntinėjimas į Rytines Europos komunistinių kraštų politikos sritį. Sovietai tuo būdu tikėdamiesi paskiras tautas paversti bevaliu, kritikos stokuojančiu įrankiu, vienu šūviu tikisi pasiekti ir jų toli nubrėžtų ūkinį tikslų.



# Mokslas - MENAS - Literatūra

## SAKALŲ KELIAI

Mūsų redakciją pasiekė Čikagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos 1960-1961 metų moksleivių metraščių. Jam duotas gražus ir simboliškas vardas: "Sakalų Keliai".

Perskaite įžangą sužinome, kad šiais metais išeina dešimtoji minėtos mokyklos absolventų laida.

Pirmoje metraščių dalyje, kuri vadinama "Dangoraižių Užovėjoj", randame visų absolventų laidų kolektyvines nuotraukas, beto, mokyklos vadovybės, tėvų komiteto, metraščių redakcijos ir mokytojų personalo fotografijas. Paskutiniojoje matosi ir mums gerai pažįstamas muz. Vytautas Cibavičius, kuris minėtoje Lituanistikos Mokykloje užima muziko mokytojo pareigas. Visas metraščių dvelgia jaunyste; tiek šviesiomis jaunimo nuotraukomis, tiek jauna energija parašytais straipsniais, eilėrašiais, aprašymais.

Mokykla taip pat leidžia jau nuo praeitų metų pačių mokinių redaguojamą ir rašomą savaitinį laikraštuką, pavadintą "Tėvynės Atgarsiais". Kiekviena klasė turi savo bendradarbius ir iš jų tarpo išrenkama redakcija. Laikraštuko medžiagą sudaro apžvalginiai straipsniai, literatūros poezijos pasirodymai, sporto žinutės, juokai, galvosūkių.

Peržiūrėjus šį metraščių ir šiek tiek susipažinus su Čikagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos veikla jaučiasi noras netik jos vadovams, tėvų komitetui ir visiems moksleiviams palinkėti sėkmės, bet kartu tikėtis, kad šį šviesų pavyzdį galėtų greit pasekti ir kitos lietuviškos mokyklos.

Kad mūsų skaitytojai galėtų pažinti šių jaunųjų lietuviško žodžio mėgėjų darbą, dedame šiame puslapyje mokyklos metraščių vieną eilėraščių, vieną rimtą straipsnį ir vieną feljetoną.

## KODĖL MES NEKALBAME LIETUVIŠKAI?

"Kalbėkite lietuviškai! Vaikai, atsiminkite, kad esate lietuviai! Ką gi čia burblenat?" Kiek kartų mums tuos žodžius teko girdėti iš tėvų ir mokytojų! Pasiėmęs lietuvišką laikraštėlį, vėl skaitai, "Kodėl mes turime kalbėti lietuviškai". Ne vienas iš jūsų ir klasėje rašė panašų rašinį. Ir skaitom, ir rašom, ir giriam, kad svarbu kalbėti lietuviškai. Jau ausyse nebelpa Jablonskio posakis: "Maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, bet didelė gėda gerai savosios nemokėti."

Kas šeštadienį lankome ČAL mokyklą, o kiti dar turi lietuvių kalbos pamokas savo mokyklose. Aš pamąščiau šiaip, pamąščiau taip ir išsprendžiau klausimą, kodėl mes nekalbame lietuviškai, šiaip:

1) Mažai bėra jaunimo, kurie atsimintų Lietuvą. Kurie niekad nėra matę savo tėvynės, sunku jiems suprasti ir patriotinę dvasią.

2) Mokyklose ne visi draugai lietuviai, o pamokos dėstomos anglų kalba. Tad taip ir įprantame kalbėti angliškai, kad mums pasidaro lyg natūralus dalykas kalbėtis su draugais ir liuanistinėje mokykloje.

3) Mūsų žodynas toks pat, koks jis ir buvo prieš porą metų, jei dar jis ir buvo prieš porą metų, jei dar daugiau nesusiūnėjęs. Nebegalime sklandžiai išsireikšti, arba išsireikščiame neteisingai ir dėl to varžomės.

Bet palaukit, ar šių priežasčių negalima pašalinti? Kuo daugiau sužinai apie Lietuvą, tuo ji darosi artimesnė. Jei mažai bemoiki, tai kodėl nesimokai? Lituanistikos mokykloje dėsto Lietuvos istoriją, geografiją, literatūrą, kalbą apie jos žmones, jų būdą, tradicijas, gyvenimą, papročius. Dainuojame lietuviškas dainas ir šokame tautinius šokių. Nors mums ir labai patinka "rock'n roll", bet nereikia, kad turime užmiršti lietuviškas dainas. Naujamadės dainos truputį pabūna, ir už poros mėne

sių niekas jų daugiau nebeatimena, o lietuviškas dainas mes dainuojame metai iš metų. Be "Ragučių polkos" šokiams kažko trūksta. Tautinius šokius šokt smagu.

Yra dvi žymesnės lietuviškos organizacijos jaunimui. Tai ateitininkai ir skautai. Skautų yra dvi rūšys: žemės skautai ir jūros skautai. Jei dar nepriklausote lietuviškai jaunimo organizacijai, tai išbandykite visas ir įstokite į tą, kurią labiausiai mėgstate.

Na, neišsigąskite, išgirdę apie lietuvišką organizaciją. Jei niekas nesidomėtų, nebūtų narių, o be narių nebūtų organizacijos. Mūsų organizacijos tikrai yra žaismingos, bet kiekvienas žaidimas turi savo taisykles. Į organizaciją nestojome dirbti, bet pasilinksminti. Skautai ir ateitininkai organizuoja šokius, vasaros stovyklas ir iškylas. Ateitininkai daugiau linksta į rimtumą, tai ruošia konferencijas, iškylas į muziejų ir pan. Skautai taip daro, bet dažniau iškylauja miške ar parke. Kaziuko mugė yra didelė šventė skautams. Pavasarį jie mokosi buriuoti bei irkluoti.

Ne visi mūsų draugai yra sve timtaučiai. Jei svetimtautis yra jūsų tarpe, tai mandagumas reikalauja, kad kalbėtume angliškai. Savųjų tarpe reikia kalbėti lietuviškai. Jei tave kalbina angliškai, atsakykit lietuviškai. Tada ir kiti susigėdinę pradės kalbėti lietuviškai. Kalbėk lietuviškai su sesėmis ir broliais.

Su knygomis tai nemaža problema. Daugumas iš mūsų pasiėmę knygą ir, radę bent penkis nesuprantamus žodžius, numeta ir užmiršta ją. Kai nesugebame sunkesnės knygos paskaityti, o nenorime skaityti "Meškiuko Rudnosiuko", tai nutariame, kad nėra įdomių lietuviškų knygų. Tai netiesa! Knygų yra daug ir įdomių: A. Vienuolio "Viešnia iš šiaurės", V. Pietario "Algimantas", R. Spalio "Gatvės berniuko nuotykių".

## MAMYTĖS ILGESYS

Pavasaris žydėjimu prikėlė gėlę  
Ir pievų margąjį drugelį.  
Tiktai tavęs, mamyte, neprikėlė  
Tiktai tavęs prikelt negalė.

Seniai nebemačiau tavęs, mamyte,  
Bet tavo veidas man vis gyvas...  
Sunku pasaulyje blaškytis  
Be tavo meilės žvilgsnio tyro.

Jau Nemunas sulaužė žiemos ledą,  
Ir vyturių čiulbėjimo pilni laukai.  
Tik tu, mamyte, tylinti bežade,  
Švelnaus man žodžio nesakai.

Norėčiau dar tave išvysti  
Prie obelies gintinės sodo,  
Nes gerti laimę man jaunystėj  
Iš tuščio rėčio nusibodo...

Saulė, kai leidžiasi už miško,  
Man mena žvilgsnį tavo gėstančių akių,  
Bet veltui tavęs žvaigždynuos ieškau  
Ir veltui, mamyt, tave šaukiu...

Jolanda Eigelytė (8A kl.)

## NAUJOJI MOKYTOJA

(Feljetonas)

Šeštadienis. Rytas šaltas, šlapias. Visi saldžius sapnus tebesapnuoja, tik vieni Č.A.L.M. mokytojai drebėdami rengiasi važiuoti į Jaunimo Centrą.

Pirmasis atvažiavęs pedagogas dėvėjo rusišką kailinę kepurę ir rudus meškenos kailinius. Įėjęs į mokytojų kambarį "meškinas", kuris buvo toks paguldytas, toks pastatytas, ramiai atsėdo.

Mokytojas Jogaila Kamarionis buvo rimtas žmogus, mylėjo aukštus kultūrinius dalykus. Tik vieną silpnybę teturėjo — neapsakomai mėgo "hamburgerius". Ponia Kamarionienė nekaip jausdavosi, kai vyras užsisakydavo "hamburgerį", būdamas ir ištaigingiausioje valgykloje.

Už minutės įėjo mokytoja Zarambauskienė su gimnazijos vedėja. Netrukus įkrito ponia Rutkienė ir užvedė kalbą apie Parjžiaus madas, kurios reikalaujančios nešioti ilgus sijonus ligi kulnų. Ponia Rutkienė sykį buvo laimėjusi titulą "Miss Lietuva".

Netrukus kambarys buvo pilnas mokytojų. Tuo pačiu laiku mokiniai pradėjo bėginėti aplink mokyklą.

— "Dėmesio, dėmesio!" sušuko vedėja. "Mieli bičiuliai, kaip žinote, mes jau ilgą laiką ieškome geografijos mokytojos, kad užimtų a.a. pono Kleivos vietą. Pagaliau mūsų prašymas buvo patenkintas. Atvažiuos iš Kanados panelė Jadvyga Žutautaitė, kuri yra neseniai baigusi lituanistinį kursą New Yorke."

— Jauna. Tur būt, tik gimusi Lietuvoje, — atsiliepė vienas kolega.

— Teisybė, bet vis tiek ji gudi mergaitė — atsakė vedėja.

— Na, bet kas iš to, jei mokytoja gerai nemoka savo dalyko — atsiliepė ponas Kamarionis.

"Ant ribos", "Alma mater", J. Švaisto "Jo sužadėtinė" ir kitos. Atsiminkite, kuo daugiau skaitome ir rašome, tuo geriau kalbame. Rima Repšytė (6A kl.)

— Galim apsieiti ir be jos. Juk ponas Gudonas po kartą apeina visas klases, nors per mėnesį padėstydamas geografiją — pridėjo ponas Gaidelis, dainavimo mokytojas.

— Ai, ai, bet jam per didelė našta vienam! Būtinai reikia panelės. Be to, esu skaičiusi, kad ji baigė universitetą su geografijos daktaro laipsniu — paaiškino meno mokytoja ponia Kleivienė.

Staiga suskambėjo skambutis, ir mokytojai nenorėdami išsisklaidė į klases.

Per ištisą dieną vyrai buvo liūdni. Ypač liūdnas buvo ponas Kamarionis.

— Kaip čia jauna mergaitė, užaugusi Kanadoje, gali dėstyti Lietuvos geografiją? Nereikia jos — kartojo jis kiekvienam kolegai.

O iš kitos pusės moterys džižiavosi, kad kitą šeštadienį jų "fakultetas" padidės.

Po pamokų ponas Kamarionis nuėjo ir pasisiūlė padėti ponui Gudoniui dėstyti geografiją.

— Bet kas bus su tamstos klase? — paklausė direktorė. Su tuo klausimu ponas Kamarionis apsisuko ir giliai nuliūdes išvažiavo namo.

\* \* \*

Savaitė vėliau. Oras gražus. Saulė šviečia ir viską šildo. Šalta tik viena vieta — mokytojų kambarys Jaunimo Centre. Vyrai mokytojai susirinko anksčiau. Sėdėjo, žiūrėjo į lubas ir laukė būsimosios kolegės. Pagaliau atėjo vedėja ir kitos mokytojos. Tik vis nesirodo panelė Žutautaitė.

— Na, pradės vėluoti nuo pirmos dienos! — prašneko ponas Kamarionis.

Moterys pradėjo juoktis: — Juk dar yra laiko, ateis. Tuo momentu įėjo aukšta, tamsiaplaukė, graži panelė su glėbiu knygų rankose.

— Karalaite, karalaite! — sušuko direktorė. — Malonu, malonu!



## ATSIŪSTA PAMINETI

**ATEITIS** — Ateitininkų žurnalas birželio mėn. Nr. 6. Gausiai iliustruotas iš S. Amerikos lietuvių moksleivių ir studentų gyvenimo, su įdomiais ir aktualiais straipsniais.

**ZVAIGZDĖ** — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinis žurnalas birželio mėn.

**PIRMOJO PASAULINIO KARO TREMTY** — Atsiminimų knyga, parašyta Bernardo Žukausko. Šioje knygoje autorius aprašo savo atsiminimus iš I-jo pasaulinio karo tremties laikų Rusijoje, kur prasidėjo lietuviškojo veikimo židiniai. Autorius aprašo ano meto lietuvių veikėjus, ypač iš ateitininkų eilių. Knyga parašyta patraukliai, iliustruota kairių veikėjų nuotraukomis. Knygą išleido Lietuvių Krikščioniškosios Demokratijos Studijų Klubas. Spausdino "Draugo" spaustuvė Čikagoje 1961 metais. Kaina 1,50 dolerio.

Vyrai, kaip akmenys sėdėjo, o moterys aplink jų šokinėjo ir klykčiojo iš džiaugsmo.

— Dėkui, dėkui — atsakė panelė. — Jūs man tokį didelį džiaugsmą suteikėt, kai pasikvietėt mane į talką.

Pasisveikinus su visais ir keliais žodžiais persimetus apie mokyklos gražumą, suskambėjo pirmas skambutis.

— Tamstos klasė antrame aukšte šalia pono Kamarionio klasės — lipant laiptais kalbėjo ponia direktorė. Netikėtai iškrito panelė Žutautaitė knyga, kurią užpakaly lipęs ponas Kamarionis pakėlė ir susiraukęs padavė, o panelė padėjo malonių žvilgsniu, ir Kamarionio veidas nusišypsojo, lyg saulutė pro debesėlius.

Per pirmąją pertrauką ponas Gudonas, knygyno direktorius, pakvietė panelę pamatyti jo "rojų". Tuo pačiu laiku ponas Kamarionis įėjo į biblioteką, ieškodamas knygos.

Per antrą pertrauką Centro direktorius pasiūlė panelėi apžiūrėti jo raštinę ir persimesti keliais žodeliais.

— C'est bon. Bet už poros minučių pas direktorę atėjo ponas Kamarionis su labai svarbiu reikalu.

Per didžiąją pertrauką "kas tai" nupirko panelėi "hamburgerį". Mokytojai sėdėjo virtuvėje ir atidžiai klausė panelės pasakojimų apie jos kelionę.

Moterys mandagiai šypsojosi pasakojant, o vyrai vos nenusivertė nuo kėdžių besijuokdami.

— Tikra Jadvyga! — pažnibėdėjo istorijos mokytoja direktorė. — Nori Jogailą pavilioti.

— Anksčiau netikėjau, kad ji būtų per jauna, bet pasirodo, kad vyrai teisybę sakė — pagalvojo direktorė. — Reikia kitos, vyresnio amžiaus...

Rūta Šošytė (8A kl.)

## Casa MUSKETAS

Parduoda

PLOKSTELIS, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS, TELEVISIOS APARATUS, ISNUOMUOJAMA PIANINUS

Sanabria 2790-92 T. E. 50 - 5948



# Dimčiai

## Sekmadienio

### MINIAŽMOGIAI IR DIDŽIADVASIAI

Šveicarų pedagogas Foesteris žmones skirsto netik pagal rasę, tautas, kalbas, papročius, išsilavinimą, užsiėmimą, bei kitas ypatybes, bet ir pagal valios stiprumą. Pagal jį žmonės gali būti suskirstyti į dvi pagrindines rūšis: miniažmogius ir savarankius žmones.

Miniažmogiai tai žmonės, kurie viską daro, kaip kiti kad daro, kaip plati minia veikia. Jei miniažmogis ir kitaip galvoja, negu kiti, bet iš baimės žmonių jis vistiek elgiasi kaip minia, kad daro. Pavyzdžiui mergaitė nenorėtų šokti modernišku šokių, bet kai visi šoka, tai nenori "atsilikti" nuo kitų ir šoka. Arba štai vyras norėtų eiti sekmadieniais bažnyčion, bet mato, kad jo kaimynai neina, tai ir jis iš baimės, kad nebūtų pavadintas "pamaldžiu", nebeina bažnyčion. Šitokiems tinka miniažmogių vardas, nes jie elgiasi pagal minią, yra silpnavaliai.

Miniažmogiai yra visi tie, kurie nežiūrint savo išitikinimų laikosi pigių mados reikalavimų, pigių dienos reklamų, ar blogų papročių, kurie yra plačiai išplitę. Pavyzdžiui šiandien vis labiau pradeda viešpatauti rusiška mada: nešioti kazokišką apvalią kepurę, kurią pirmoje vietoje užsideda net pažangios mergaitės, visai nesigilindamos dėlko: vien dėlto, kad kitos nešioja. Arba jaunimo tarpe kursuoja blogos kalbos. Ateina jaunuolis su pasiryžimu nepasiduoti toms draugų kalboms. Bet draugų kelis kartus pavadintas "boba" prisideda prie jų kompanijos, tampa miniažmogiū. Jei paklaustum, kodėl jis sulaužė savo nusistatymą, atsakytų: "Reikia su vilkais kaupti".

Taigi "su vilkais kartu kaupti" yra pasidarys ne vieno žmogaus gyvenimo kelrodis. Lengvai atsisakoma savo išitikinimų ir pasiryžimų, vien dėlto, kad "pristatinius" prie minios šūkavimų. Tai yra pigi minios psichologija, kuria dažnai pasinaudoja diktatoriai, paleisdami pigius šūkius į minias, kuriuos paskui akiai seka. Minios žmonių seka savo "vadus", jiems ploja ir "šaukia kartu su vilkais", nes jos yra suvedžiotos, nustojosios savarankiškumo.

Vargas tai tautai ar valstybei, kurioje atsiranda daug miniažmogių, kurie pigiai parduoda savo išitikinimus ir greitai pradeda sekti minios šūkiams ir "kaupti kartu su vilkais". Mes žinome, kur tokie "vadai" nuvedė rusų ir vokiečių tautas, vien dėlto, kad ten nebuvo laiku pasipriešinta diktatorių šūkiams, kad buvo bijama pasirodyti savarankiškais žmonėmis.

Tačiau tautų istorija rodo, kad visais laikais būta netik miniažmogių, bet ir savarankiškų žmonių, kurie nenuėjo paskui minią ir "nekaukė su vilkais", bet kurie guldė savo gyvybes už aukštesnius idealus ir padėjo daugelį nusiorientuotų padėtyje. Tarp tokių žmonių galima priskaityti senovės filozofus kaip Aristotelį, Platoną, Sokratą, taip pat naujųjų laikų laisvės kovotojus Amerikos prezidentus Linkolną ir Vašingtoną, kaip Lietuvos savanorius ir kovotojus, tautos žadintojus: Basanavičių, Kudirką, vyskupą Valančių, Maironį, mūsų nepriklausomybės kovų karius: Juozapavičių, Lukšį ir visus kitus, kurie "nekaukė su vilkais", bet jiems pasipriešino laiku.

Tautos ir visa žmonių gyvena kultūringą gyvenimą, kad buvo atsiradę idealistų žmonių, išradėjų, mokslininkų ir rašytojų, kurie turėjo drąsos žmonių skelbti tiesos idealus. Katalikų Bažnyčia didžiuojasi savo didžiais vyrais šventaisiais, kurie turėjo drąsos eiti prieš minias ir jas pasukti kitais keliais, kaip pavyzdžiui Šv. Pranciškus Asyžietis, kuris nepabijėjo žmonių pajuokos, sekdamas neturto ir evangeliškojo paprastumo keliu.

Lietuvių tautos istorijoje turime visą eilę vyrų ir moterų, kurie išėjo iš katalikiškųjų organizacijų gretų, kaip tikrieji tautos vadai, kurie už šventus idealus paaukojo savo visą energiją. Tokių tarpe galime priskaityti mūsų publicistą Dr. Dovydatį, filozofą Dr. Šalkauskį ir kitus bendraminčius, kurie už išitikimybę savo tautai ir savam tikėjimui buvo ištremti į Sibiro taigas ir mirė kankiniais.

Iš žymesniųjų mūsų Bažnyčios vadų, kurie pasipriešino "vilkins", galima paminėti šiuos vyskopus kankinius: Vilniaus vyskupą Reinį, vyskupą Matulionį, kuris net tris kartus buvo ištremtas Sibiran, arba Telšų abu vyskopus: Borisevičių ir Ramanauską, kurie tapo tikėjimo kankiniais. Taip pat galime prisiminti vyskupą Steponavičių, kuris nenulenė galvos prieš "didžiuosius", už tai neteko savo vietos.

Laiminga toji šalis ir tauta, kurioje atsiranda savarankiškų didžiavasių žmonių, kurie neina su miniomis ir "nekaukia su vilkais", jie yra tikrieji tautos didvyriai. Ir gal nieko pasauliui šiandien nėra taip reikalinga kaip daugiau tokių savarankiškų vyrų ir moterų, kurie iškilę virš minių nuotaikų ir šūkių, būtų tautų švyturiais tamsioje naktyje.

Kun. Augustinas MIC

### VOKIEČIŲ MOTERŲ PAREIŠKIMAS

Kölno arkivyskupui ir Vatikano Suvažiavimo komisijos nariui kard. Frings katalikų moterų Draugija atsiuntė savo pageidavimus, liečiančius religinį gyvenimą su prašymu juos iškelti Vatikano Suvažiavime.

Tarp įvairių pageidavimų randame prašymą, kad tiek evangelija, tiek epistola būtų skaitomos vietos kalba, kad motina galėtų aktyviau dalyvauti savo vaiko krikšto apeigose, kad su tvirtinimo sakramentas būtų teiciamas vėlesniame amžiuje, kaip ligi šiol, kad komuniją būtų galima priimti dvejose formose ir kad būtų skiriama daugiau dėmesio pasiruošimui povestuvniam gyvenimui.

### VAIKŲ SKONIO STATISTIKA

Argentinoje pravestoje vaikų reikalų statistikoje randame gana įdomių žinių. Į klausimą, koks laikraštis ar žurnalas geriausia patinka 16 % pasisako už "Pato Donald" ir 10 % už "Billiken", o į klausimą, kas labiausia patinka iš radijo programų pirmoje vietoje stovi muzika (13,1 %) ir tik antroje juokai su 12,6 %. Tarp nemėgstamų radijo programų pirmą vietą užima novelės su 40,2 %. Į kiną kas savaitę eina 43,4 %, o 18,5 % net kielkartį į savaitę, ir labiausia mėgstamos juokų filmos. Dauguma (50 %) eina kartu su tėvais ar giminėmis (23 %) ir tik 6 % eina vieni. Televizijos programas pasirenka patys vaikai (45,8 %) ir labiausia mėgstama filmas (24,7 %).

### PIRMOJI MOTERIS

Iš Vienos pranešama, kad pirmą kartą nuo Gratz universiteto įsteigimo (1586) teologijos daktaro laipsnis buvo įteiktas moteriškai. Tai ponija Ingerborg Jannsen, kilimo iš Renanijos, katekizmo mokytoja, kuri jau

1954 metais buvo įsigijusi filosofijos daktaro laipsnį.

### ATSIVERTĖ

Turėdamas 63 metus amžiaus italų socialdemokratų partijos vadas Giuseppe Saragat atsivertė į katalikų tikėjimą ir priėmė pirmą šventą komuniją. Jo žmonos, praktikuojančios katalikės mirtis ir tuo metu gautas Švento Tėvo Jono XXIII laiškas matomai palenkė jį susimąstyti ir peržiūrėti savo sielos reikalus. G. Saragat, eidamas ambasadoriaus pareigas Paryžiuje, buvo asmeniškai pažinęs tuo metu ten pat buvusį nuncijų Roncalli.

### GERAS ŽINGSNIS

Indonezijos valdžia užsakė atspausdinti 250.000 egzempliorių Senojo ir Naujojo Testamento. Prezidentas Sukarno nori padovanoti po vieną Šventojo Rašto knygą kiekvienai šeimai ir tuomet kartu parodyti, kad neturi nieko prieš katalikų tikybą. Nors kaikuriose salose yra apie pusę gyventojų katalikai ir gerai veikia misijonierių parapijos mokyklos, bet aplamai, krašto daugumą sudaro musulmonai.

### BRAZILIJOS SPAUDOS UNIJA

Iš Rio de Janeiro pranešama, kad geresniam katalikų spaudos išsivystymui Brazilijoje, susirinkę 60 spaudos organų atstovai sudarė Katalikų Spaudos Tautinę Uniją. Jos direktorium buvo išrinktas "Jornal do Dia" redaktorius dr. Ruy Rodrigo Azambuja.

### SEKTINAS PAVYZDYS

Sibiro lietuvi motinai nuo visų Hamiltono (Ontario) lietuvių pasiūstas siuntinys su š. dovanom: vyr. kostiumais, medžiagomis su pamušalais, vilnonės medžiagos suknelė, vilnonė skara, moteriškas megstinis ir penkios skarelės. Šis siuntinys kaip Ha-

miltono lietuvių dovana daugiausiai tolmai lietuvi motinai buvo pasiūstas Motinos Dienos proga, kaip praneša "Tėviškės Žiburiai".

### ATGYJA VILTIS

Birželio mėnesį, kaip praneša "K. K. Laivas", Generalinis Postulatorius gavo tikrų žinių, kad informacinė medžiaga apie Dievo Tarną arkiv. Jurgį Matulaitį įteiktoji Šv. Apeigų Kongregacijai galų gale jau yra perduota ekspertams, kurie atlieka savo darbą ir ruošia pastabas. Reikia tikėtis, kad greitai laiku beatifikacijos byla stipriai pažengs pirmyn.

### NEPRITARIA

Argentinos atstovas, pasipriešindamas gimimų kontrolei, viename Jungtinių Tautų susirinkime pareiškė, kad gimdymų kontrolę skaito priešingu esminiams ir dvasiniams principams ir kad, iš kitos pusės, tai neišriša nė ekonominių nė socialinių sunkumų. Argentinos valdžia skaito sau pareigą pareikšti savo nepasitenkinimą ir apgailestavimą, kad ši tema buvo iš viso skaitoma verta Jungtinių Tautų svarstymo. Kartu pareiškė, kad ateityje priešinsis bet kokioms pastangoms įvesti tarptautinio masto antikoncepcionalinę praktiką.

### KRAUJĄ UŽ SAVO PRIEŠĄ

Dr. Juozas C. Foust, katalikas, 36 m. amžiaus, dirbęs Baltųjų Tėvų misijoje Kisa mieste, Tanganykoje, vienos kelionės metu buvo vietinių užpultas ir atsitiktinai pravažiuojančių kariškių išgelbėtas iš beveik tikros mirties. Kovoje vienas užpuolikų tuoj mirė, o kitą nuvežus ligoninėn reikėjo skubiai operuoti. Dr. Foust padėjo netik operuoti savo priešą, bet parodydamas tikrai krikščionišką armino meilės pavyzdį, davė jam savo kraujo dalį.

## LIETUVOJE RELIGIJA TEBĖRA GYVA

Su piktu sarkazmu "Komjaunimo Tiesa" išsivertė iš rusų kalbos (iš "Ogoniok") ir paskelbė straipsnį "Šventoji Rumba". Mat, Lentvario miestelyje kun. Pukėnas "rengia vakarėlius su šokiais". "Jis turi puikiausią radiją ir visai nešlykščių plokštelių kolekciją ir tuo būdu vilioja jaunimą prie bažnyčios". Jaunimas mėgsta literatūrą, mėgsta paklausyti radiją. Ir štai Biržų mieste kun. Masys savo namuose atidaro savo klubą. Jis turi tris radijo aparatus, magnetofoną, foto aparatus, šachmatus ir šaškes, laikraščių ir žurnalų. Dvidešimt vaikinių lanko šį katalikišką "klubą". Visi jie vietinės vienuolikos metų mokyklos mokiniai. Visi 20 po atitinkamo parengimo pradėjo vaikščioti į bažnyčią ir netgi, apsilvilę bažnytinės pelerinas, patarnauja pamaldų metu. Jaunimas mėgsta futbolą. Ir štai kun. Kerpauskas "pralindo į Batakų vidurinės mokyklos futbolo komandą ir pats žaidžia". Gal tai ir nebūtų komunistams labai bloga, bet "po žaidimo dvasiškas tėvas užmezga pokalbį apie sielos išganymą", o tai jau skandalas.

"Jaunimas mėgsta šventes ir karnavalus. Ir štai Bagaslaviškių bažnytkaimis, koks pusšimtis kilometrų nuo Vilniaus, bažnytinis šventės plaukija žmonės. Tolimesnieji atvyksta arkliais ir automašinomis. Paskui mes sužinome, kad tą dieną valstybinės mašinos paskyrė Širvintų R. T. S., mokykla-internatas nr. 3 ir Respublikos Ministrų Tarybos valdybos valgykla". Komunistams skandalas, kad žmonės į atlaidus važiuoja valstybinėmis automašinomis! Toliau rašoma: "Prie bažnyčios tvoros šauiniai prekiaujama kišeniniais kryželiais, rožančiais ir šventųjų "fotografijomis". Šalia bažnyčios, kul tūros rūmai, bet šiandien (per atlaidus) jie užrakinti, ir nežinia, kur direktorius drg. Pociūnas". Gal būt draugas Pociūnas buvo išvažiuojęs į Vilnių pasimelsti tokioj bažnyčioj, kur jo niekas nepažįsta. "Ir vėl mes bažnyčioje. Aukštoje šviesioje salėje kvepia smilkalais, ant sienų — šventųjų paveikslai, altorius iliuminuotas, kažkur viršuje gaudžia vargonai, gieda galin-gas choras. Pasieniais klausyklos, kiekvienoje —

po kunigą. Prie grotuotų langelių klūpomis išsiričiau einantieji išpažinties".

Toliau "Ogoniok'o" korespondentai suranda Kaune du slaptus vienuolynus ir rašo: "Sunku patikėti, kad Kaune šalia penkių aukštųjų mokyklų, teatrų, muziejų egzistuoja du slapti moterų vienuolynai. Mes viename jų pabuvojome. Dviejų aukštų namas suskirstytas į mažytes celės su nešvariomis kartūno užuolaidėmis. Kiekvienoje celėje — kryžius su Kristumi ir saldutėlaitis pasninko kvapas. Vienoje celėje radijo aparatas, gaublys ir Nukryžiuotasis. Tokioje celėje gyvena mokytoja Tutlytė. Dviejų dešimčių "Kristaus sužadėtinų" tarpe dvi Karo medicinos instituto laborantės, viena miesto ligoninės medicinos sesuo, dvi sodininkystės-daržinininkystės technikum studentės". Komunistams atrodo, kad tos neuniformuotos vienuolės "keistai ir baisiai gyvena, nes darbo užmokesnį, stipendiją atiduoda vienuolyno viršininkei. Vienuolės neturi nieko savo. Baldai, drabužiai, knygos — viskas priklauso vienuolynui". Jei komunistai būtų nuoseklūs, tai vienuolynai jiems patiktų, nes juk komunisto "šviesiame horizonte" yra numatomas toks gyvenimas, kur viskas priklausys kolektyvui, niekas nepriklausys individui.

Kalbamajame straipsnyje su pasipiktinimu pacituojamas kunigas kapucinas Dobrovalskis, kuris kunigams pasakė: "Kunigai turi būti progresyvūs. Jie turi vaikščioti į teatrus, į kiną, skaityti dabartines knygas, kad žinotų per kokias skyles žmonėms ir galvą ateina dabartinės klaidos, kad ir pats pro tas skyles ten žvilgtelėtų".

Mūsų nuomone, viskas, ką "Ogoniok'o" korespondentai Lietuvoje matė ir kuo jie pasipiktino, yra gražu: be atodairos į nežmonišką religijos priespaudą, religija žmonių sąmonėje tebėra gyva ir kunigai randa priemonių, kaip apstatauti neroniškame režime. Komunistai neviską žino, kad dedasi žmonių sąmonėje.

— J. Gobis

### DIGRYTĖS PASIRODYMAS

Austrijos sostinėje, Vienoje, krikščionys demokratai surengė literatūrinį Leono XIII enciklikos "Rerum Novarum" 70 metų sukakties minėjimą. Programoje pasirodė lietuvaite artistė Gražina Digrytė. Ji deklamavo austrų ir vokiečių krikščionių poezių eilėraščius socialinėmis ir darbo temomis. Vienos spauda šiltai įvertino Gražinos Digrytės menišką pasirodymą. Gražina yra gimusi Kaune ir teatrinę mokslą baigusi Vienos Reinhardt'o vardo muzikos ir vaidybos meno seminare.

### KUNIGŲ TĖVŲ PAGERBIMAS

Rugsėjo 3 d. Lomas de Zamora mieste vyskupijos rūpėsiu buvo suroštas specialus pagerbimas tėvams, kurie savo vaikus išauklėjo ir išleido į kunigystės luomą. Ta proga pats vysk. mons. A. Schell įteikė kunigų tėvams po gražų simbolišką ženklėlį.

### AR TAMSTA SKAITAI SVENTĄ RAŠTĄ

Tokia antrašte Valstybinė Radijo stotis Kordoboje pradėjo duoti kas savaitę du kart religijos temomis programas. Joms vadovauja Tarp-tautinio Salezičių Teologijos Instituto Biblijos studijų grupė.

Šveicarija išleido naujų pašto ženklų seriją su keturių evangelistų atvaizdais. Valdžios pareiškimu, reikia kreipti žmonių dėmesį į religiją, norint išsigelbėti iš bedieviško komunisto.



# ARGENTINOS LIETUVIAI

## ROSARIO

Rosario Lietuvių jaunimas organizuoja didelę Pavasario Šventę — "asalto" rugsėjo 30 d. 20,30 val. pp. Kalainių namuose, Av. Rosario 1653. Bus įvairūs šokiai, žaidimai, skanūs užkandžiai su išgėrimais. Šią Pavasario Šventę lietuvių jaunimas nori praleisti tarp savo tautiečių ir kartu susipažinti su augančiu jaunimu. Kviečiami visi jaunuoliai ir jaunuolės kuo skaitlingiausiai dalyvauti. Bilietus prašoma įsigyti iš anksto, kad būtų galima viską tinkamai paruošti. Bilietų kaina berniukams \$ 50, o mergaitėms \$ 40.

Rengimo komisija

## NAUJA GAILESTINGOJI SESUO

Marija Žiemelytė, dirbanti Centenario ligoninėje, baigė su gerais pažymiais gailestingųjų seserų kursą. Dabar ji galės ir toliau dirbti savo mėgstamą darbą ir kartu padėti tiek ruošos darbuose, tiek medžiagine parama savo mamytei Saliomėjai.

## LIGONIAI

Elenai Makauskienei Rosario ligoninėje padaryta abiejų kojų operacija. Ligonė dabar baigia gydymą savo namuose.

K. Kaselis dėl širdies ligos buvo paguldytas "Doyen" ligoninėje sanatorijoje. Dabar, jau kiek sustiprėjęs, gydomi savo namiškių priežiūroje.

Abiem ligoniams linkime greitai ir visiškai pagijimo.

## BERISSO

Rugsėjo 2 dieną Ad. Pamparo namuose buvo atšvęsta jo 25 metų sukaktis, dalyvaujant draugų ir artimųjų būriui. Visi "Mindaugiečiai" linki savo brangiam nariui daug laimės ir sėkmės.

## PRANEŠIMAS

Berisso Lietuvių Katalikų ir Savišalpos Draugija "Mindaugas" rengiasi minėti su plačia programa savo 30 metų gyvavimo sukaktį. Todėl prašome visų patriotinių organizacijų ir spaudos Buenos Aires mieste ir apylinkėse nedaryti tą dieną atskirų rengimų, bet visus maloniai kviečiame dalyvauti mūsų draugijos sukakties minėjime, kuris įvyks š. m. spalio 7 d. Sesės ir broliai lietuviai! "Mindaugo" Draugija per savo

Genę Mačiulienę pasiekė iš Lietuvos žinia, kad ten mirė jos motina Jadvyga Vaikšnorienė. Velionė buvo ištremita į Sibirą 15 metų. Grįžusi iš tremties mirė š. m. liepos 14 d.

Dvynutės Norma Paulina ir Petronėlė Noemi Mačiulytės birželio 6 d. savųjų tarpe atšventė 15 metų gimtadienį. Abi sesutės šiemet baigia komercinę mokyklą.

Teklė Dagienė, iš Berisso, rugpjūčio 11 d. atvyko keletai dienų pasiviešėti į Rosario miestą.

## NEPAPRASTA ŠVENTĖ ROSARIO MIESTE

Seniai lauktas vargonų pašventinimas įvyko rugsėjo 16 d. Rosario vyskupui sufr. B. Rodriguez pašventinus naujuosius vargonus, sekė vargonų virtuozo Hektoro Zeolis koncertas, kuris sužavėjo tiek lietuvių, tiek vietinę publiką. Į Šv. Kazimiero bažnyčią vargonų šventinimui suplaukė daug publikos ir iš tolimųjų vietų, kaip San Nicolas ir Buenos Aires.

Vargonų šventinimo kūmais buvo ind. K. Kunigonis, K. ir J. Čekanauskai, M. Klimas su ponia, J. Bubliauskiene, pulk. Sadi Rodriguez Richieri su ponia, Picasso vda. de Fernandez, Rosario miesto burmistras Luis C. Carballo, Arturo Richardson, pulkininkas Raul Picasso su ponia, kons. Arnaldo Barsanti su ponia, pp. Nelida Pujol, Carmen Muñoz de Gutierrez. Visi jie po

30 metų gyvavimo laikotarpį išveivijoje buvo ir šiandien tebėra ištikima lietuvių tautai. Ji per visą savo gyvavimo laikotarpį, kartu su viso laisvojo pasaulio lietuviams vedė kovą prieš mūsų tautos priešus ir šiandien tebekovoja už mūsų tautos laisvės atgavimą.

Todėl ir kreipiamės į jus, mieli lietuviai patrijotai, kurių gyslomis dar tebesruvena lietuviškas kraujas ir kurių širdis alsuoja tėvynės meile. Mes prašome paremti mūsų dvasią savo skaitlingu atsilankymu ir duoti didesnės energijos Draugijos Valdybai ir toliau tęsti savo darbą. Tikėdamiesi, kad mūsų balsas ras atgarsį jūsų širdyse, liekame su gilia pagarba

"Mindaugo" Dr-jos Valdyba (pas.) A. Rožanskas, pirm. A. Šeštakauskas, sek.

koncerto buvo rosariečių pavaišinti vermutu.

Nors vargonai jau yra galutinai įrengti, bet pats jų išorinis išpuošimas dar neužbaigtas. Jo atbaigimo lietuviškais Gedimino stulpais motyvą padarė kun. V. Šimanskis. Sekančią dieną sekė ypatingi vargonų pasirodymai: per 9 val. vykusias Mišias, vietinis choras, vad. kun. V. Šimanskio, išpildė keletą rinktinių kūrinių, o per 10-tos valandos Mišias giedojo lietuviai. Prie jų jungėsi kai kurie Šv. Cecilijos choro dalyviai. Vienuoliktą valandą vyko iškilmingos Mišios, kurių metu pasirodė Rosario Katedros choras "Lagun Onak", kurio vien vardo užtenka, kalbant apie tobulą muzikos išpildymą.

Ši didinga šventė neapsiėjo be čia visiems charakteringo "asado", kuriame dalyvavo virš 600 žmonių. Čia matėsi šalia vietos kilmingųjų, vyskupų, pulkininkų, industrialų ir visa eilė parapijos neturtingųjų. Valgio metu šeimininkavo kun. J. Margis, prižiūrėdamas, kad niekam nieko netrūktų, o jaunosios rosarietės vaišino svečius. Buvo girdimos ir lietuviškos sutartinės. Lietuvių Bendruomenės Tarybos vardu tarė žodį I. Padvalskis. Taip pat kalbėjo ir K. Misiūnas ir P. Gudelevičius, dėkodami rosariečiams už gražų priėmimą. Rosario Liet. Bendruomenės vardu kalbėjo pirm. Papečkys, g. kleb. kun. J. Margis MIC padėkojo svečiams už gausų atsilankymą.

## SVEČIAI IŠ TOLIAU

Į vargonų šventinimo iškilmes iš Buenos Aires atvyko inž. J. Čekanauskas su šeima, ind. K. Kunigonis, J. Bejerčius, St. Metrikis, L. Stankevičius, J. Aleksa, A. Slančiauskas, K. Misiūnas, R. Paršelis, K. Blumbergas, J. Šiušys, statyb. V. Sadžius, M. Vi leikis ir kiti pavieniai.

Su liet. parapijos ekskursija atvyko J. Bubliauskiene, E. Jasinevičienė, T. Jasinevičius, kun. S. Saplis, kun. P. Urbaitis SDB, E. Talmantaitė, p. Stupeikis su ponia, R. Klimanskis, V. Joku bauskas, D. Šimkūnaitė, M. Kor kūzaitė, T. Mačiulytė, M. Sakalauskaitė, I. Padvalskis, U. Gorodeckienė, O. Kundrotienė, M. Angelskiene, A. Krivickienė, M. Mikučionienė, M. Simanauskienė, p. Urbaitienė su dūkra ir jos sužadėtinis ir kiti. Ekskursijai vadovavo Pijus Gudelevičius.

## LOMAS DE ZAMORA

Alfonas Leščinskas, kun. Leščinsko brolis, po chirurginės operacijos, grįžo į savo namus Lomas de Zamora prie kasdieninių pareigų.

Leonas Muškėtas pijanistams padeda įsigyti naujus pianus ir taiso senus. Lietuviams nuolaida. Kreiptis šiuo adresu: Pasaje Monaco 4420, T. E. 50-5948.

## "VITRAL"

Sav. W. A. Rastauskas  
Irengimas moderniškų vitrinų  
prekybos namams ir krautuvėms  
Lomas del Mirador  
Vitrinų Fabrikas  
Av. SAN MARTIN 3038

## Eugenia Teresa Aidukaitė

Obstétrica  
Mitre 4492 Villa Dominico  
T. E. 207-9245

## BOULOGNE

Povilas Jankauskas, dar prieš pirmąjį pasaulinį karą mažas atveštas iš Lietuvos, daug metų išdirbęs YPF, Comodoro Rivadavia vietovėje, automobilių taisymo dirbtuvėje, išėjo į pensiją. Dabar jau baigia statyti sau puikų dviejų aukštų namą ir automobilių taisymui garažą ir ruošiasi su šeima atvykti čia galutiniam apsigyvenimui.

## MUNRO

Jaunuolis Luis Karovackis, baigdamas gimnaziją, jau rengiasi įstoti į Inžinerijos Fakultetą, sekdamas savo pusbrolių Jo no ir Karolio Gaidimauškų pavyzdžiais. Daug sėkmės.

## KORDOBA

Architektas Jonas Tumosa rugsėjo 6 d. sukūrė šeimos židinį su archit. stud. Nelly E. Mazzucchetti. Moterystės sakramento palaiminimas įvyko 11 valandą Cristo Obrero bažnyčioje. Po visų ceremonijų jaunavedžiai išvyko vestuvių kelionei į Čilę.

Kazimieras Jablonskis Alonso dėl stipraus plaučių uždegimo išgulėjo virš mėnesio laiko Rawson ligoninėje. Dabartiniu metu grįžo namo ir baigia sveikėti šeimos priežiūroje.

## PADEKA

Gerb. "LAIKO" Redakcija, Malonėkite patalpinti Jūsų vedamame laikraštyje šiuos trumpus mano žodžius, kuriais noriu padėkoti visiems, kurie prisidėjo prie mano laimingo atsilankymo Avellanedoje.

Pirmoje vietoje noriu padėkoti "Aušros Vartų" Parapijos dvasiški jai ir ypač Tėvų Marijonų viršinin kuni kun. S. Sapliui už taip malonų priėmimą ir vaišinimą. Dėkoju taip pat kun. kleb. Vyt. Palubinskiui, kuris mane pasitiko atvykstant ir supažindino su įvairiais lietuvių būreliais.

Ypatingai dėkoju savo broliui Pranui ir jo šeimai, kuri savo lietuviškomis vaišėmis man priminė jau senai paliktą Tėviškę ir jos papročius ir kartu pasidžiaugti virš mėnesio laiko lietuviška dvasia, kalba ir draugyste. Dėkoju mano giminės šeimoms: pp. Deveikiams, Petrauskams, Norkaičiams ir visiems kitiems, kurie šalia savo lietuviškų vaišių ir gražių dovanų sugebėjo pagrobtį mano širdį brangiais atsiminimais. Juos visus prisiminėsiu savo kasdieninėse maldose.

Kun. Juozas Kisielius, SDB

## LIETUVIŠKA AUDYKLA "DROBĖ"

Savininkas VYTAUTAS DORELIS

Parduoda lietuviškai raštuotas drobes, languotas staltieses bei lygias kitas medžiagas.

Kainos be konkurencijos, nes parduodama pačiame fabrike.

BOGOTA 4175 Cerro, Montevideo, Uruguay

Telefonas 22-17-77

## Dr. Miguel Teodoro Feniak

CIRUJANO DENTISTA

## CONSULTAS

Lunes, Miércoles y Viernes: de 16,30 a 21 hs.  
24 de Noviembre 438, Cap., 97-8784

Martes, Jueves y Sábados: de 11 a 13 y de 14 a 20 hs.  
Magdalena 1161 (Alt. Agüero 5000) V. Dominico, 207-6150

## MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS IVAIRIŲ STILIŲ  
MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI IVAIRŪS STALIAUS  
DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17

Villa Scasso

T. E. 66-7208



## MIRUSIEJI

† Po skaudžios ir sunkios ligos savo namuose, Villa Florida vietovėje, mirė Antanas Janulaitis. Palaidotas š. m. rugsėjo 10 d.

† Staigiai mirė Jonas Zablačkas, gyvenęs Piñeyre. Palaidotas rugsėjo 11 d.

aŭta AGOTA BIKNIENĖ



Jos mirties aprašymas tilpo praėjusio "LAIKO" numeryje.

Aŭta DOMININKA  
ABROMAVIČIŪTĖ



Sulaukusi 62 metų amžiaus, rugpjūčio mėn. savo namuose, Valentin Alsina vietovėje, nuo dujų mirė Domininka Abromavičiūtė.

## "Mindaugo" Draugijos

30 metų sukakties minėjimo

## PROGRAMA

- 1 — Atidarymo žodis.
- 2 — Argentinos ir Lietuvos Himnai
- 3 — Lietuvių Draugijų sveikinimai
- 4 — "Šv. Cecilijos Choro" dainos  
Diriguoja: muz. V. Rymavičius.  
Pianu pritaria: L. Martinėnaitė-Mikučionienė.
- 5 — Dviejų veiksmy komedija

## PETRO PAMPALIO PIRŠLYBOS

Vaidina:

Petras ..... A. Rožanskas  
Motina ..... P. Bakanaitė  
Marytė ..... O. Aleksaitė-Šeštakauskienė  
Onytė ..... N. Marcinkevičiūtė  
Sekretorius ..... A. Pamparas

6 — Šokiai prie geros muzikos

Minėjimas įvyks spalio 7 d. 21 val.  
Ukrainiečių salėje, Montevideo 1088, Berisso.



# Buenos Aires Avellaneda

## PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ ARGENTINOJE

Nuo rugsėjo 15 d. Casa de Mendoza patalpose, Florida 715, pačiame Buenos Aires miesto centre, atidaryta Pavergt. Tautų savaitė su atitinkama paroda. Jos metu publikai dalinama informacinė medžiaga.

Atidaryme, tuoj po išangos, pagrindinė kauba teko Lietuvos atstovui p. Z. Juknevičiui, kuris plačiai nušvietė Pavergtųjų Tautų tragišką padėtį. Po to, dr. A. Espinosa Bravo savo ugingu žodžiu, pareiškė Kubos laisvės kovotojų vardu paremią šią savaitę. Svarus dr. Manuel Ordoñez žodis iškėlė šios savaitės reikšmę argentiniečių publikai. Kalbų metu scenoje matėsi garbės prezidiume visų pavergtųjų Tautų atstovai ir keletas mergaičių tautiniais rūbais.

Atidarymo metu gauta telegrama iš p. V. Sidzikausko ir Argentinos Moksleivių Konfederacijos. Be to, prie P. T. savaitės minėjimo prisidėjo sekančios organizacijos: Movimiento Civil Anticomunista, Organización para la Lucha contra el Comunismo, Comando Civil Anticomunista, Centro de Estudios Políticos y Sociales, Frente Revolucion Cubana, Falange Socialista de Bolivia, Organización Anticomunista de Mendoza, Unión de Estudiantes Hungaros Libres ir kt.

## GRĮŽO KUNIGAS Dr. K. ČERNIAUSKAS

Po smarkių išleistuvių Čikagoje, kurias suruošė Argentinos Misijonierių geradariai, kun. dr. K. Černiauskas pasuko Argentinos link. Rugsėjo 16 artimųjų ir draugų sutiktas Ezeizos aerodrome ir labai trumpai pavišėjęs ir pasidalinęs išpūdžius iš Šiaurės Amerikos gyvenimo Avellanedoje, sekančią dieną išvyko į Rosario.

• Lolė Zakarauskaitė, gyvenanti Caseros mieste, rugsėjo



17 d., ištekėjo už J. Morkūno. Sutuoktuvės vyko N. S. del Carmen bažnyčioje, Buenos Aires mieste.

## PADEKA

Sirdingai dėkoju Arg. Liet. Bendruomenės Centro Valdybai ir Gyv. Rožančiaus ir Labdaros draugijai už suruoštą arbatėlę. Tėvams Marijonams, "Laiko" redakcijai, kun. J. Kisieliui, Lietuvos ministrui dr. K. Grauziniui, Organizacijų astovams ir visiems dalyvavusiems už įteiktą pagaminą ir kitas gražias dovanas tariau nuoširdų lietuvišką ačiū.

Ignas Padvalskis

• Reikalingas "portero" departamentų namams. Kreiptis avda. Callao 611, Capital, pas Joną Grigoravičių.

## POEZIJOS IR MENO ŠVENTĖ

Tokia antraštė "Corriere degli Italiani" rašo apie vykstantį jų "Unione e Benevolenza" salėje tarptautinį liaudies meno konkursą. Tarp iki šiol geriausia pasirodžiusių minima: čekoslovakų "Sokol" vienetas, latvių "Laimas", ispanų Kanarijų salų šokiai ir vietos argentiniečių grupė "Huella". Kaip žinome, šiemet lietuviai tame konkurse nedalyvauja, bet jūry komisijon turime net du lietuvių: D. Domeikaitė ir inž. S. Babronis. Kiti jūry nariai: Amalia Tapia — argentinietė, Alf. Freiesleben — vokietis ir Dante Raquin — urugvajietis. Pirmininkauja Mario del Panta, sekr. Milena Coviz.

• Lietuvių Radijo valandėlė jau gavo savo klausytojams labai patogią valandą. Dabartyje, kas šeštadienį, ji duodama per Radio Antartida nuo 17,10 iki 17,35 val.

• "LAIKO" garbės leidėjui p. Juozui Bendorinui š. m. rugsėjo 15 d. suėjo 60 metų amžiaus. Ta proga, rugsėjo 17 buvo suruošta jaukus "asado" jo namuose, kur tarp puošnių tortų ir skanių valgių ir gėrimų palinkėta solemnizantui daug ilgųjų metų. Svečių tarpe matėsi pp. Katunskių, Gilvydžių Masiulionių, Paršelių, Truglia šeimos. Svečiais rūpinosi p. Bendorinienė ir p. Veronika Žekaitė. Taip pat dalyvavo A. Petraitis su šeima, kurio vestuvių liudininku yra J. Bendorinas. A. Petraičiui suėjo 10 metų nuo susituokimo. Abi sukaktys buvo kartu atšvęstos.

• Šiomis dienomis lankosi Lietuvių Parapijoje misijonierius kun. P. Urbaitis, SDB. Mano pasilikti trumpam laikui Argentinoje ir susipažinti su lietuviška veikla. Į klausimą, pakeliui į Argentiną, dar Šiaurės Amerikoje esant, ar nenorėtų vykti vėl kur į misijas, atsakė: "Kol kas, svarbiausia misija yra su lietuvišku tremties jaunimu, nors širdis daug ko norėtų padaryti šiame suiručių ir pakrikimų pasauly. Norėčiau, kad visi susirūpintume kuo daugiau vargingesniu jaunimu ir bendrai geresnės žmonijos klausimu".

## P A D Ė K A

Uršulei Venciūnienei už nuoširdų priėmimą į savo namus, vaišes ir kitus patarnavimus, nuoširdžiai dėkojame.

O. Kundrotienė ir M. Angelskienė

La acreditada y conocida  
**Fiambrería Alemana**  
de Cuika Constantino  
Olavarría 185 — Quilmes

**Casa "DOMICELA"**  
Sav. A. LEVANAČIUS  
IVAIRŲ RŪSIŲ MEGZTINIAI,  
ŠALIKAI, KAMPEROS  
silkos ir drobės išdirbiniai  
— PRIEINAMOS KAINOS —  
CANADA 2025 Lanús O.

## NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI

(NESKAITANT PRENUMERATŲ)

\$ 100 — Ksaverija Mainelytė  
„ 100 — Boleslovas Grinkevičius  
„ 80 — Andrius Naujokas  
„ 60 — Romualdas Sakalys  
„ 60 — Karolis Talutis  
„ 50 — Juozas Šiušis  
„ 25 — Ed. O.  
„ 20 — Jurgis Stočkūnas  
„ 20 — Antanas Šimkus  
„ 20 — Matulaitytė de Policastro  
„ 10 — Ona Trapiestrienė  
„ 10 — Mykolas Petrauskas  
„ 10 — Juozas Dambrauskas  
„ 10 — Alfonsas Leščinskas  
„ 10 — Konstancija Gurienė  
„ 10 — Jonas Kliaugas  
„ 10 — Aleksas Paliukas

Visiems Rėmėjams ir užsi'mokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

"LAIKO" Administracija

• Petras Burneika apsisistoj Argentinijoje. Jis yra gimęs ir augęs Čikagos mieste; ten pat lankė technikos mokyklą, o vėliau Illinois Technikos institute įsigijo technikos inžinieriaus laipsnį. Argentinijoje jam pavesta prižiūrėti Chryslerio firmos krosnių ir kitų plieno liejimo įtaisymų darbą. Minėta firma, netoli nuo Buenos Aires, San Justo mieste, ruošia savo automobilijų dalių fabriką. Iki šiol importuotos automobilijų dalys, greitai laiku bus gaminamos Argentinijoje.

• Ignas Valantinavičius dėl didelio kraujo spaudimo nupuošė apie mėnesį laiko išbuvo gydytojų priežiūroje. Paskutiniu metu pradėjo gerėti. Temperličiai pasigenda savo energingo chorvedžio ir nekantriai jo laukia sugrįžtant.

## Tautos Dienos Minėjimas Avellanedoje

Rugsėjo 10 dieną įvyko Tautos dienos minėjimas. Jį organizavo Lietuvių Bendruomenė Argentinijoje.

Minėjimas pradėtas iškilmingomis Šv. Mišiomis Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje. Pamaldų metu giedojo Šv. Cecelijos choras, kurį vargonais palydėjo L. Mikučionienė. Turint mintyje šias svarbias iškilmes, buvo giedama M. Hallerio parašyta "Missa Tertia".

Tuoju po pamaldų, lietuvių parapijos salėje įvyko meninė minėjimo dalis. Minėjimas atidarytas Argentinos ir Lietuvos Himnais. Pagrindinė kalba apie Tautos Dienos reikšmę buvo skaitoma leit. Ant. Balčiūno. Joje buvo plačiai apšviesta tie Lietuvos istorijos bruožai, kurie tiesioginiai rišasi su šios dienos švente. Paskaitininkas gražiai gyvu žodžiu nupiešė to meto Lietuvos sunkumus ir kovas tiek su kilančia Maskvos kunigaikštija, kiek ir su nuolatiniu spaudimu iš vakarų. Nežiūrint visų sunkumų, lietuviai visuomet sugebėjo išlaikyti savo nepriklausomybę.

Meninėje dalyje pasirodė Šv. Cecelijos Choras su trimis dainomis. "Geležinio Vilko Maršas" ir "Pirmyn" skambėjo karišku tonu ir suglausti choro dalyviai, kaip vienas, išjausdami karo dainos ritmu, perdavė jos dvasią publikai. Jautriau, vistik, atrodė "Nebeužtverksi upės bėgimo", ypač toji vieta, kur įeina vyrų choras, lyg norėdama galingai patvirtinti, kad laisvės troškimo niekas negali užtvenkti. Tarp dainų pranešimus darė jaunieji choristai. Pianinu vykusiai pritarė p. L. Martinėnaitė Mikučionienė.

L. K.

# LAIKAS

PATRIJOTINIO  
RELIGINIO  
TURINIO  
LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — S. Sapnis, Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisyti, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — gražinami tik autoriaus prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 150.— administracijoje, \$ 165.— namuose, Urugvajuje met. 15 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XIII METAI Nr. 284

1961 m. rugsėjo mėn. 19 d.

## LIETUVIŲ CENTRO ŽINIOS

Rugsėjo 9 d. įvyko meninė programa, kurios metu Lietuvių Centro teatro vienetas pasirodė su linksma komedija — "Mirta Činčibiraitė". Bendrai sakant, pasisekimas buvo didelis, nes kiekvienas artistas savo vaidmenį atliko su įsijautimu ir tai pilnutėlė Dr. Basanavičiaus vardo salėje publika greit pajuto: beveik per visą komedijos laiką žiūrovai gardžiai juokėsi ir negailėjo katūčių artistams. Vaidintojus publikai pristatė inž. Jonas Gaidimauskas, kuris kaip ir visuomet, gražiai ir taisyklingai lietuvių kalba pasveikinęs publiką, nušvietė apie artistus.

Pasirodymo tvarka einant A. Ruplėnas vaidino jaunikačio rolę. Jis, matydamas, kad tėvams nepatinka jo mylima neturtinga mergaitė, nutaria suvaidinti įsimylėjęs kokią tai keistuolet M. Činčibiraitę, bet labai turtingą. E. Ryselienė labai įtikinančiai atvaizdavo motiną, kuri nors ir nori savo sūnui įpiršti turtingą mergaitę, bet pamačiusi, kad toji Mirta, nors ir su viliojančiu 15.000 kraičių, yra per daug sumodernėjusi, ją atmeta. A. Karosas pasirodė kaip tėvas: kieto būdo ir mėgsta stiklę. Bet su ta keistuolet Mirta ir jis negali apsiprasti; geriau neturtinga, bet gera. Šiuos abu artistus, vos tik pasirodžiusius scenoje, publika juos su tiko gausiais plojimais. Tai pagerbimas šių įpratusių prie scenos šviesų ir vaidybos žmonių, kurie jau po 30 darbo metų ir toliau moko Liet. Centro jaunimą scenos meno. Šiame vaidinime debūtavo Dora Šukytė, pasirodydama virš minėtų tėvų dukters vaidmenyje. Ji pradžioje keistai simpatizuoja Činčibiraitėi, vėliau jos simpatija tampa stipresnė, kol galop pavirsta meile. Suprantama, nes toji Mirta yra nekas kitas, kaip L. Aglinskis savo dviguboje rolėje, kaip Stasio draugas ir kaip iki kraštutinumo moderniška pana. Nelly Koženiauskaitė vaidina kuklią mergaitę, kuri nors pradžioje pyksta dėl Mirtos farsos, bet galop laimi, nes jos sužadėtinio tėvai ją priima. Kita gerai debutavusi tai M. Jacunskaitė, tarnaitės rolėje; ji panori modernėti ir seka Činčibiraitę. Alfonsas Antanaitis savo, kaip suflerio, nepakeičiama pagalba greit ir gerai lydėjo artistų darbą. Pasibaigus komedijai, publika dar ilgai plojo savo mėgstamiems artistams.

Po to S. Kisieliutė įteikė gėlių puokštę E. Ruplėnienei, o draugijos vicepirm. A. Ruplėnas trumpais, bet jausmingais žodžiais nušvietė Alfonso Karoso, kaip artisto gyvenimą, kurio darbu sueina 31 metai ir Draugijos Valdybos ir narių vardu įteikė specialią sidabro lentelę. Savo padėkos žodyje minėtas artistas, matomai susijaudinęs, pažadėjo ir toliau darbuotis Lietuvių Centro scenos darbe.

Alarmis

• Spalio mėn. Lietuvių Centrai sueina 35 metai nuo įsikūrimo. Jaunimo komisija turi numaciūsi šiam taip svarbiam įvykiui paminėti didelę programą, pradedant spalio 1 d. su dideliais "asado" pietumis. Vėliau, spalio 8 d. 11,30 val. S. Cristo bažnyčioje bus pamaldos už mirusius draugijos narius. Spalio 14 d. bus pagrindinis minėjimas, kurio metu pasirodys Šv. Cecelijos Choras, liet. tautinių šokių vietetas, dainos ir kiti meno numeriai. Atvyks iš Berisso ir kitų liet. organizacijų atstovai, taip pat pažadėjo atvykti ir iš Urugvajaus draugijos bičiuliai. Ta proga bus pakviesti visų organizacijų ir spaudos atstovai.

## AUKOS LIETUVIŲ CENTRO STATYBAI

Dedela Balys \$ 1000, kv. nr. 1187, Vilkišius Stasys \$ 1000, kv. nr. 1186, Gaidimauskas Jonas \$ 740, kv. nr. 1140, Waiciekėnas Eugenio \$ 500, kv. nr. 1310, Narusevičius Feliksas \$ 490, kv. nr. 1139 ir Ruyck Emilio \$ 400, kv. nr. 1185.

A. L. Centro Valdyba nuoširdžiai dėkoja.

• Anelė Kušlienė susilaužė dešinę ranką. Gydosi savo namuose.

• Gėlūtinai pagijusi po apendicito operacijos Alvarez ligoninėje, Genov. Balčūnienė jau grįžo į savo namus.

• E. Butkutė ir R. Mankaus Seimos dideliu džiaugsmu gimė rugsėjo 9 d. Hernandas Rikardas. Kaip žinome, senelis K. Mankus yra Liet. Centro narys ir garbės steigėjas.

Lietuvių Centro Jaunimo Komisija kviečia dalyvauti

## PAVASARIO ŠOKIUOSE,

kurie įvyks š. m. rugsėjo 23 d. 21 val. Liet. Centro patalpose

Šokiams gros du orkestrai ir bus renkama tradicinė

Pavasario Karalienė.

Lietuvių Centro Jaunimo Komisija, prisidėdama prie trisdešimtmečio veiklos paminėjimo, ruošia didelį "asado" spalio mėn. 1 d. Liet. Centro patalpose, Tabare 6950, Capital.

Dėl blogo oro "asado" neatidėdamas.